

Využití budov kláštera – představy:

V hrubých rysech je již shoda na využití budov samotného kláštera i přilehlé „ústavské“ školy. Chceme zde nějaké ubytování pro seniory (alternativně startovací byty pro mladé), ubytování pro návštěvníky, „obecní muzeum“, k tomu možná nějaké prostory pro podnikání (např. prodejna květinářství) a také prostory pro mimoškolní aktivity dětí, klubovny, učebny pro obě umělecké školy a samozřejmě zázemí pro nově založený *Klášter s.r.o.*

Úvodem – výchozí stav:

Známe „náš ústav“ minimálně zvenčí – víme, že je to objekt rozlehlý, bývalo zde přece ubytováno přes 120 klientů...

Tyto budovy však klamou tělem. Část hmoty objektu pohlcují metrové zdi a široké chodby, zbytek jsou velké, těžko využitelné místnosti nebo naopak malé kamrlíky. Ve skutečnosti může být problém zde vše z toho, co bychom chtěli, vůbec umístit. V někdejším ústavu sice bylo ubytováno až 124 osob, ale mnohým z nich stačila (pro jejich postižení) skutečně jen ta postel (a někteří klienti bydleli i v budově školy). Pokud například v budově samotného kláštera sečteme podlahovou plochu všech místností definovaných jako pokoje, vyjde nám asi 550 m² (bez plochy bytu v nové přístavbě nad kotelnou).

Když tedy sečteme uvažovaných 40 osob z turistické ubytovny +10 nebo spíše 20 osob z 10 bytů pro seniory a porovnáme s plochou současných pokojů, vyjde nám na osobu pouhých 9 m² - což je výborné pro turistu, ale nedostatečné pro byt seniora.

Je sice pravda, že je zde ještě rezerva v místnostech bývalých kanceláří, skladů a šaten, ale bez nějakých pomocných prostor se zcela neobejde chod objektu ani po jeho adaptaci. Navíc, z těchto 550 m² současných pokojů by po adaptaci značná část padla na příslušenství, pokud budeme chtít, aby bylo součástí pokojů. Další metry by se ztratily dělením velkých místností – pokud by takové zásahy památkáři vůbec dovolili. U bytů pro seniory bude samozřejmě nezbytné, aby měly vlastní soc. zařízení v každém případě.

Ve velmi podobné situaci je i budova tzv. ústavské školy. Tato stavba sice není památkově chráněna, ale má také hodnotnou architekturu, kterou bychom nechtěli zničit nějakým zateplováním fasády a podobnými razantními zásahy. Bývalé třídy jsou velké a s vysokými stropy, současné záchody jsou podobně jako v případě klášterní budovy výsledkem pozdějších stavebních úprav a jsou jen společné na chodbách.

Rizika přestavby:

Až si tento relativní nedostatek prostoru účastníci případné „architektonické“ soutěže uvědomí, mohou podlehnout pokušení, objekt ještě nějak rozšířit, „dostavět“ třeba využitím podkroví. Možné to jistě je, ale ne v této fázi. Myslím si, že **je potřeba určit si priority** a nezabývat se teď tím, co může počkat. Máme rozlehlý starý objekt, který bez smysluplného využití bude dále chátrat a u něhož jen pouhé zimní temperování je a bude finančně náročné. Neměli bychom tedy toto své břemeno ještě zvětšovat podle hesla „když už tak už“ a uvažovat při zadávání případné soutěže o možnosti dalšího rozšíření objektu přístavbami, adaptací podkrovních nebo sklepních prostor, jakkoliv by se nám nebo projektantům zdálo jejich využití potřebné a prostory atraktivní – není to na pořadu dne. Půda a suterén temperovat nepotřebují, proto nechejme tyto prostory zatím spát, protože zde žádné nebezpečí z prodlení nehrozí. To samozřejmě neznamená, že v budoucnu by na tyto prostory nemohlo dojít a současné stavební úpravy by s tou možností měly počítat a výhledově ji umožnit.

Bylo by chybou dat projektantům či architektům volnou ruku a prostor, aby se zde v první řadě oni sami za naše peníze „umělecky realizovali“, aby vytvořili projekt podle svých představ a nikoli podle našich potřeb - a my pak budeme improvizovat a nad hotovou (pře)stavbou teprve přemýšlet, co kam umístíme, který prostor komu pronajmeme, aby byl vůbec nějak využitý...

Základní „filozofie“ představby:

Aby bylo nové využití budov areálu kláštera životaschopné, musí mimo jiné **vycházet ze společenské poptávky**; současně jsou zde omezení vyplývající z toho, že ústřední objekt je kulturní památkou a obecně – i my sami ze své vůle chceme **respektovat specifika objektu daná jeho historií, původním účelem a polohou**.

V začátku úvah o využití kláštera jsme se zabývali i myšlenkou, že by zde mohla pobývat menší komunita řeholnic či řeholníků, která by se nějakým způsobem podílela na chodu areálu a už jen svou pouhou přítomností by takové společenství napomohlo k obnovení původního charakteru a atmosféry tohoto místa. Zdá se ale, že zde zůstane jen u našeho přání...

Společenská poptávka:

Z dosavadních jednání vyplynulo, že zvláště v budově tzv. ústavské školy by bylo vhodné umístit učebny a klubovny pro mimoškolní aktivity dětí, možná i některých spolků a určitě pro umělecké školy. Jaká je však skutečná potřeba, jaké prostorové nároky by ta která škola nebo jiný uživatel na prostory měl, se dosud neví(!) a neví se ani, jestli by bylo vhodnější nebo možné, aby některé učebny (klubovny) užívaly tyto různé subjekty po domluvě společně nebo zde měly k dispozici či dlouhodobě pronajaté prostory vlastní.

Z nedávného dotazníkového šetření i z kulatých stolů vyplynulo, že v obci schází mimo jiné: nějaká forma bydlení pro seniory a slušná hospoda nebo kavárna; zazněla i potřeba podpory turistického ruchu a je to správný postřeh, protože **rozvoj turistiky** může zpětně pomoci udržet při životě i ty služby, které využijí také místní občané. Sem patří nejen provoz kavárny, cukrárny či restaurace nebo expozice místního „muzea“ ale třeba i víkendové spoje HD. Existence toho všeho může ovlivnit turistický ruch a ten pak zpětně zase existenci (rentabilitu) těchto služeb.

Rozvoj turistiky

Před lety jsme z vlastní iniciativy (KDU-ČSL) učinili první krok: prostřednictvím KČT došlo k vyznačení nové turistické trasy vedoucí skrz celou obec a spojující současné trasy z oblasti Vsetínsko-hostýnských vrchů s oblastí Veřovických vrchů. Později se nám podařilo dosáhnout toho, že je Zašová součástí poutní trasy z Pusteven na Sv. Hostýn a zapojila se tak prostřednictvím Evropské kulturní stezky sv. Cyrila a Metoděje do sítě celoevropských poutních tras. Viz.: <http://www.cyril-methodius.eu/cs/25005-pustevny-hostyn-var.-2>

Turistická trasa vyznačená na mapách i v terénu je pouze jednou z podmínek rozvoje turistiky v naší lokalitě. Podobně nestačí, že v obci je při novém KD infocentrum – pokud nemá koho informovat.

V obci skutečně schází možnost ubytování a stravování. Ztotožňuji se proto se všemi, kdo vidí další využití kláštera také a především v této oblasti.

Ubytování v areálu bývalého kláštera může skýtat více než pouhé přístřeší, než místo k přespaní, svou podstatou může být místo samo o sobě zvláštností, kuriozitou a v dobrém smyslu slova „atrakcí“.

Logické kroky:

Po těchto hrubých představách musíme co nejjasněji a nejpřesněji definovat nejen co všechno bychom zde chtěli, ale také, jaká je skutečná potřeba, kolik prostor té které nové funkci kláštera bude potřeba věnovat. Tedy kolik a jak velkých učeben, pro umělecké školy, kluboven pro mimoškolní a zájmovou činnost. Kolik bytů typu „kodus“, kolik lůžek poskytne turistické ubytování a jaká bude kapacita kuchyně.

Současně si musíme ujasnit, zda chceme jít **cestou co nejmenších stavebních úprav** a v maximální možné míře se snažit napasovat naše představy a potřeby na současný stav objektů **nebo** naopak **přistoupit k přestavbě radikálně** a na hraně toho, co status kulturní památky ještě umožňuje, přizpůsobit stavbu našim představám a potřebám. Oba přístupy jsou možné (i s celou škálou kompromisních řešení). Teprve po ujasnění a jednoznačném definování toho všeho, může odborník nebo odborníci hledat co nejefektivnější způsob realizace našeho zadání.

Je potřeba nechat si „přešít ten starý kabát“ tak, aby nám přesně padl, aby měl naše míry. **Smyslem případné soutěže by mělo být především najít způsob co nejekonomičtějšího, nejpraktičtějšího provozu areálu kláštera při splnění našeho zadání**, tedy nalezení ideálních prostor pro všechny funkce, které má klášter nově splňovat a jejich logickou návaznost. Že přestavba musí splňovat podmínky památkářů je samozřejmostí zrovna tak, jako že realizace musí být v našich možnostech a že celek musí působit jak z pohledu laika tak i odborníka příznivým, vlídným a vyváženým dojmem zvenčí i zevnitř.

Moje vlastní vize

V podstatě se shodují s tím výčtem možností využití budov kláštera, ke kterému jsme se postupně společně dopracovali, na některé věci, souvislosti a detaily však kladu větší důraz nebo navrhuji poněkud konkrétnější možnost řešení. Uvádím postupně a podle zaměření či nové funkce, kterou by měl (mohl) ten který prostor po adaptaci plnit:

Společenské prostory

Idea:

Objekt kláštera by neměl po adaptaci zůstat uzavřeným prostorem, přístupným pouze pro zde ubytované duchodce nebo turisty, případně pro žáky uměleckých škol, které (možná) budou mít v objektu své učebny a zkušebny. Smyslem rekonstrukce je - mimo jiné - pokud možno **obnovit a navrátit historický vzhled kláštera zvenčí i zevnitř**, aby se nejednalo pouze o památku registrovanou kdesi na úřadě, ale aby každý člověk viděl a cítil, že se jedná o **památný objekt, který má nejen svou historickou hodnotu, ale i svou krásu, půvab, atmosféru**. Chceme, aby se klášter (i s přilehlým kostelem a zahradami) stal ozdobou obce a cílem návštěvníků a turistů, kteří zde naleznou více, než jen možnost přespání.

Za velmi důležité však považuji, aby především místní občané vnímali celý klášterní areál i samotný klášter jako svůj, jako významné místo a přívětivý kout své obce, ke kterému by měli (a mohli mít) pozitivní vztah; aby pro ně nebyl starým barákem, který znají jen zvenčí, který slouží jen cizím, kdežto místní kolem něj pouze lhostejně chodí a možná na jeho provoz i doplácují skrze obecní rozpočet.

Je tedy potřeba, aby občané mohli vidět a důvěrně znát obnovenou architekturu kláštera i zevnitř a to nejen při dni otevřených dveří, ale aby měli možnost a důvod využívat a navštěvovat klášter často, z vlastní vůle a rádi. Aby to bylo možné, musí být alespoň část kláštera uzpůsobena tak, aby mohla **plnit funkci veřejně přístupného, společenského a kulturního prostoru**.

Lokalizace:

K této společenské funkci jsou přímo předurčeny historicky nejceněnější a nejpůsobivější prostory v přízemí západního křídla kláštera a jeho vnitřní dvůr, dnes znehodnocené pozdějšími přístavbami. Součástí tohoto společenského a kulturního prostoru by byl zejména **víceúčelový sál**, klášterní **kavárna** s možností stolování na části bývalé **křížové chodby** kolem obnoveného **rajského dvora** nebo na dvoře samotném a odtud novým schodištěm přístupná síň – **trinitářská expozice**, případně navazující „**obecní muzeum**“.

Realizace:

a) Víceúčelový sál

V přízemí hned proti vstupu je klenutý sál o 72 m², který v poslední době sloužil jako kuchyně. Je „vykachličkovaný“, je zde směs kabelů el. rozvodů a potrubí s přívody vody a plynu, pod barokní křížovou klenbou visí plechový systém odsávání, které je vyvedeno oknem (vývod hydří západní stěnu budovy a nájemníci v pokojích v horních patrech s okny nad tímto vyústěním by si do sytosti užili výparů z kuchyně). Může se zdát škoda kuchyň rušit. Nemyslím si to. Naopak, právě toto je jedno z těch míst, které si zaslouží zásadní rekonstrukci, které musí předcházet otlučení všech těch kachlíků a výparů z kuchyně prolezlých omítek až na kámen. Po adaptaci může tento sál sloužit v návaznosti na další prostory, které bude přízemí kláštera poskytovat, jako **víceúčelový sál** pro ubytované, pro

obyvatele KODUSu, ale především pro všechny občany Zašové. Následující menší sál sloužil jako jídelna a tato funkce by mu zůstala i po adaptaci. Poslednímu sálu při severní zdi by byla po adaptaci vrácena jeho původní funkce z minulosti a sloužil by znovu jako kuchyně.

Souvislosti:

Setkal jsem se s názorem, že s takovýmto víceúčelovým sálem (spíše salónekem, „extrovnou“) který by si mohli občané pronajmout na různé akce a oslavy, bychom konkurovali sami sobě (máme přece kulturní dům). Není to tak. O tento prostor bude zájem pro akce takové velikosti a charakteru, pro něž prostory KD prostě nevyhovují (sál KD je zbytečně velký nebo drahý, prostředí infocentra naopak malé nebo neosobní). Nemůžeme si myslet, že když nebude v Zašové jiný vhodný prostor k dispozici, budou se všechny soukromé akce odehrávat v místním KD. Nebudou (a nejen proto, že nemusí být právě volný termín).

Zdá se, že jsme si ještě nezvykli, že nejen kulturák, ale i klášter je náš, a že pokud budou mít lidé zájem využívat tento prostor k různým oslavám, není to žádná konkurence a z principu nemůže být – obojí je služba našim občanům a případné poplatky za nájem půjdou do téže kasy. Obec musí mít zájem na prosperitě obou zařízení. Navíc tento víceúčelový sál má (bude mít) unikátní polohu, historii, atmosféru... a už nyní je bezbariérový. Přímo se nabízí k pořádání po-pohřebních hostin, menších svateb, oslav křtin a k jiným rodinným akcím, ke schůzím místních spolků atd.

b) Rajský dvůr a kavárna

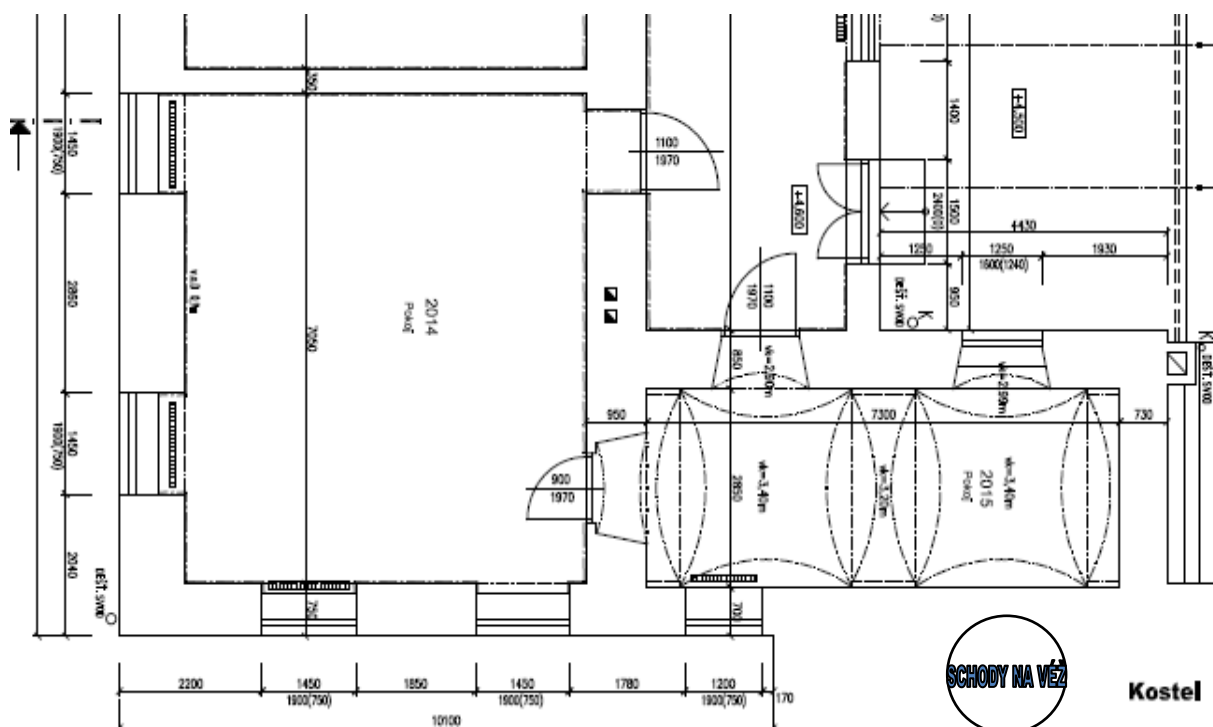
Dalším skvělým prostorem pro společné, společenské a kulturní využití je (měl by být) po vybourání znehodnocujících vestaveb s terasou, předláždění a celkové rekonstrukci, prostor klášterního – tzv. rajského dvora. Zde se také nachází „tajemný“ patrový přístavek, jehož původní účel už neznáme; přiléhá ke zdi kostela a skrývá v sobě pouze dvě místnosti – obě klenuté. Ta přízemní je nyní označena jako „přípravna masa“ a po adaptaci by v ní mohla fungovat mini kavárna (také podél zdi široké klášterní chodby, u oken, která budou směřovat do obnoveného rajského dvora, mohou být kavárenské stolky a pro tech. zázemí by kavárnička využila prostory přilehlých a nepotřebných bývalých chladíren). Klášterní kavárna by byla současně „recepce“ pro ubytovnu i možným vstupem do výstavních prostor expozic „muzea“.

c) Výstavní prostory

Že by se měl v klášteře najít prostor na jakousi „síň tradic“ (na obecní muzeum, na expozici věnovanou historii kláštera a řádu trinitářů) na tom byla brzy shoda. Osobně se domnívám, že taková expozice by měla přímo navazovat na zmíněné společenské prostory, být jejich součástí. „Výstavní galerii“ však mohou být i chodby a svým způsobem celý areál kláštera.

Lokalizace

Centrální expozice s dražšími exponáty by mohla být v horní místnosti (2015) již zmíněného přístavku - nad zamýšlenou kavárnou. Tato místnost je zajímavá tím, že jako jediná ze všech místností v patře má klenutý strop. Případným propojením obou podlaží tohoto přístavku venkovním schodištěm, by vznikl zajímavý a dostatečný prostor na takové minimuzeum, který by navíc přes obnovený rajský dvůr navazoval na expozici věnovanou historii a památkám místního kostela, která jaksi samovolně v průběhu let již vzniká na chodbě fary. Z této klenuté místnosti v 1. patře vedou dveře nejen na chodbu, ale i přímo do velkého rohového pokoje (označený jako 2014) – 46,5 m² (okna v průčelí směrem ke kostelu) který by mohl sloužit pro uvažované obecní muzeum.

Souvislosti:

Klášter byl dříve na několika místech přímo propojen s kostelem (přes oratoř, zákristii a hlavně bočním vchodem - nyní farská chodba). Teoreticky by se z patra této historické přístavby na rajském dvoře dalo snadno probouráním zdi, která je v tomto místě kvůli vestavěnému točitému schodišti do věže zeslabená, právě toto schodiště zpřístupnit. Tak by mohly být přímo z muzea přístupné kostelní věže, aniž by bylo kvůli tomu potřeba vstupovat do kostela a na jeho kůr. Pokud by se v budoucnu ve věžích vybudovala nová bezpečná dřevěná schodiště s podestami a mezipatry, vznikl by tak atraktivní „prohlídkový okruh“ – vše samozřejmě podmíněno souhlasem a spoluprací farního úřadu. Nicméně jsem přesvědčen, že taková spolupráce by byla ku prospěchu všem a při dodržení dohodnutého režimu prohlídek by to byl další impuls k rozvoji tzv. církevní turistiky (protože hranice mezi poutnictvím a turismem není ostrá a aba fenomény nejsou v protikladu – naopak).

Kuchyně - „vývařovna“

Idea:

Pro smysluplné využití objektu (turistické ubytování + bydlení pro seniory) považuji za zásadní existenci vlastní kuchyně přímo v areálu. Bylo by opravdu hloupé, aby se ubytovaní hosté (a případně i senioři z KODUSu) stravovali někde jinde. Vlastní kuchyně přímo v objektu nesmírně zvýší zájem o ubytování.

Lokalizace:

Kuchyně by se nacházela v posledním – severním sále (na plánech místnost 1002) v přízemí západního křídla kláštera, blízko zadního – technického – vchodu. Vyústění vzduchotechniky by mohlo být vedeno přes severní zeď. Přímo proti vchodu do budoucí jsou pomocné místnosti 1004 a 1005, kde by mohla být šatna a WC pracovníků kuchyně.

Souvislosti:

Jak už jsem říkal dříve a jinde, je zde možnost pro zefektivnění (dosažení optimálního množství připravovaných porcí) nabídnout stravování i důchodcům a dalším zájemcům v obci, možnost dodávání objednaného jídla na akce pořádané v KD nebo v salónku v přízemí kláštera.

Kuchyně by zde měla stmelující funkci; teprve s jejím dobrým fungováním by měly všechny tři zásadní oblasti využití kláštera – tedy KODUS, turistická ubytovna i onen víceúčelový sál skutečně logiku a mnohem širší, dokonalejší, plnější využití.

V době fungování soc. služeb bylo v současné kuchyni připravováno až 150 porcí a to nejen pro oběd, ale kuchyně zajišťovala celodenní stravování pro všechny klienty + personál. V nových podmínkách by kuchyně vařila max. pro poloviční počet osob a také soudobá technologie přípravy jídla již neklade takové nároky na prostor.

Komunitní dům seniorů – „KODUS“

Idea:

Komunitní dům seniorů se jeví jako schůdná cesta, jak zajistit v obci nějakou formu bydlení pro seniory. Domov důchodců měl v areálu tehdejšího ústavu mnohaletou tradici, dokud nebyl administrativním rozhodnutím zrušen. Rozlehlá zahrada a zvláště lokalizace v centru jsou dobrými předpoklady, aby se zde ubytování senioři necítili ostrčenými, ale aby se dál mohli účastnit života obce.

Lokalizace:

Pro byty KODUSu se mi jeví jako nejvhodnější budova tzv. ústavské školy, navzdory dosud převažujícímu názoru, že v této budově by přece logicky měly být učebny uměleckých škol, případně pokoje pro společné ubytování turistického typu.

Souvislosti:

Jsem si vědom, že vestavět do bývalých rozlehlých školních tříd samostatný byt může být problém, nicméně metodou vylučovací jsem dospěl k názoru, že zde je to přece jen reálnější, než kdekoliv jinde v budově samotného kláštera. Budova školy nepodléhá žádným omezením ze strany památkového úřadu. Přitom právě vybudování samostatných bytů pro seniory bude, co se realizace a nároků na stavební úpravy týká, nejnáročnější ze všech ostatních předpokládaných změn spojených s novým využitím kláštera. Pro turistické ubytování, učebny a klubovny mohou např. dále sloužit společná soc. zařízení, na chodbách, ale tyto byty je musí mít vlastní. Jinými slovy: **kdyby bylo možno historické prostory kláštera přestavět na samostatné byty, byly by to tehdejší sociální služby učinily;** měly k tomu z titulu „transformace“ dostatečný důvod i finanční zdroje. Všichni víme, že to možné nebylo. Nedá se očekávat, že co státní instituce neumožnila jiné státní instituci, umožní benevolentně nám. Další námitkou může být, že budova školy není bezbariérová, kdežto v klášteře je výtah. Výtah v klášteře je však v takovém stavu, že vybudování nového v budově školy nebude o nic dražší, než oprava a náklady na údržbu toho starého. Dispozice budovy školy dobře umožňuje vestavbu nebo lépe přístavbu nového, moderního a bezpečného výtahu. Venkovní přístavba výtahu ze severní strany v místě současné nevzhledné garáže se k typu architektury školy hodí jistě lépe, než současná obludná strojovna výtahu, která ční nad střechami kláštera a už z dálky hyzdí pohled na komplex kláštera a kostela.

Problematickou bude velká světlá výška místností v budově školy a zvláště vysoká okna, jejichž formát bude snaha zachovat, aby nebyl narušen vnější vzhled budovy (= úkol pro projektanta.)

V budově zůstala po předešlých uživatelích keramická dílna s pecí a předpokládalo se, že tato bude dále sloužit dětem, které by se zde měly scházet v rámci školních i mimoškolních aktivit. Myslím, že nic nebrání tomu, aby děti tuto dílnu navštěvovaly, i když zde bude dům seniorů a že naopak vzájemný kontakt oběma „komunitám“ jen prospěje.

Konečně se domnívám, že i z pohledu čerpání případných dotací a obecně i kvůli provozování komunitního domu seniorů bude lépe, když bude v samostatném objektu, než aby byly tyto byty rozptýleny o objektu klášterní budovy.

Učebny, zkušebny, klubovny pro děti

Idea:

Řekl jsem v úvodu, že při návrhu i realizaci počtu a velikosti místností, které by po adaptaci měly sloužit novým účelům, je potřeba vycházet ze společenské poptávky. Myslím, že to platí především pro tuto oblast předpokládaného využití části objektu našeho kláštera. Zatímco v případě turistického ubytování je již shoda na předpokládané kapacitě a podobně i v případě projektu kodus, zde dosud nevíme, pro kolik dětí, organizací, či škol by měly nové prostory sloužit a zda jsou nebo budou na tyto prostory nějaké spec. požadavky. Obecně se domnívám, že budova kláštera může nabídnout pro tyto účely místnosti neméně vhodné, než by byly bývalé učebny ústavské školy.

Lokalizace:

V prvním poschodí západního křídla se v řadě za sebou nacházejí místnosti na výkresech označené čísly 2008, 2009, 2011, 2012 a 2014, o podlahové ploše od 24 do 60 m²

Na témže poschodí jsou společné záchody, umývárna a tři menší místnosti, které by se daly snadno přeměnit na šatny a sprchy – bude-li takový požadavek.

Souvislosti:

Místnosti jsou vzájemně oddělené pouze příčkami, takže je zde teoretická možnost sloučením jejich velikost ještě zvětšit nebo jinak upravit. Od uvažované místnosti „muzea“ (místnost 2014) však tyto místnosti odděluje silná zeď, která by měla pohltit případný hluk spojený s předpokládaným typem činnosti (hudební nástroje, dětské hry...) Podobnou výhodou je, že podlahy těchto místností jsou na zásypu masivních klenutých stropů v přízemí, takže hluk a otřesy způsobené tancem nebo hrou dětí by se tolik nepřenášely do ostatních prostor budovy.

Samozřejmě že se očekává, že i tato část kláštera projde stavebními úpravami, nicméně i současný stav těchto prostor je přijatelný do té míry, že by zde nějaké třídy, zkušebny, herny... mohly vzniknout takřka okamžitě.

Turistické ubytování

Idea:

Ubytování bych upřednostnil levné - „turistické třídy“. Máme k dispozici velké pokoje, se společným WC na chodbách, zato jsou v pokojích již nyní umývadla (někde musela být odmontována). Je potřeba udělat z nouze ctnost. Není to totiž tak, že všichni zájemci o ubytování vyhledávají pouze max. dvoulůžkové pokoje. Je zde např. fenomén škol v přírodě. Když mohou zašovské děti jezdit za tím účelem z naší venkovské školy na Prostř. Bečvu, proč by nemohly třeba školy z Frýdku-Místku a jiných průmyslových měst v okolí jezdit na školu v přírodě k nám? Za další: je zde známá situace s mladými

sportovci, kteří do Zašové přijíždějí na tréninky a zápasy v místní sportovní hale, ale nemají kde přespat...

Ale jsou i jiné příklady. Z vlastní zkušenosti: skupina přátel – vše manželské páry - si jednou za rok vyšetří víkend na společný výlet po Česku, který chtějí trávit spolu – včetně ubytování. Nehledají proto hotel, kde by měl každý pár svůj pokoj s vlastním WC, ale naopak hledají takové ubytování, kde by mohli dlouho do noci společně besedovat – a sehnat takové ubytování je stále větší problém. Nejen to, myslím, že i mnohé početnější rodiny (stačí 5 členů) rády vezmou zavděk větším pokojem, kde mohou spát celá rodina společně, kde sice není vlastní WC, ale zato přímo na pokoji nebo na patře mini kuchyňka...

Lokalizace:

Pro tuto formu ubytování by se hodily pokoje ve druhém patře (třetím nadzemním podlaží) v západním křídle hlavní klášterní budovy.

Souvislosti:

Toto patro bylo přistavěno teprve v polovině minulého století, proto ani případné stavební úpravy by se zde neměly setkat s námitkami „památkářů“.

Ubytování „vyšší třídy“

Idea:

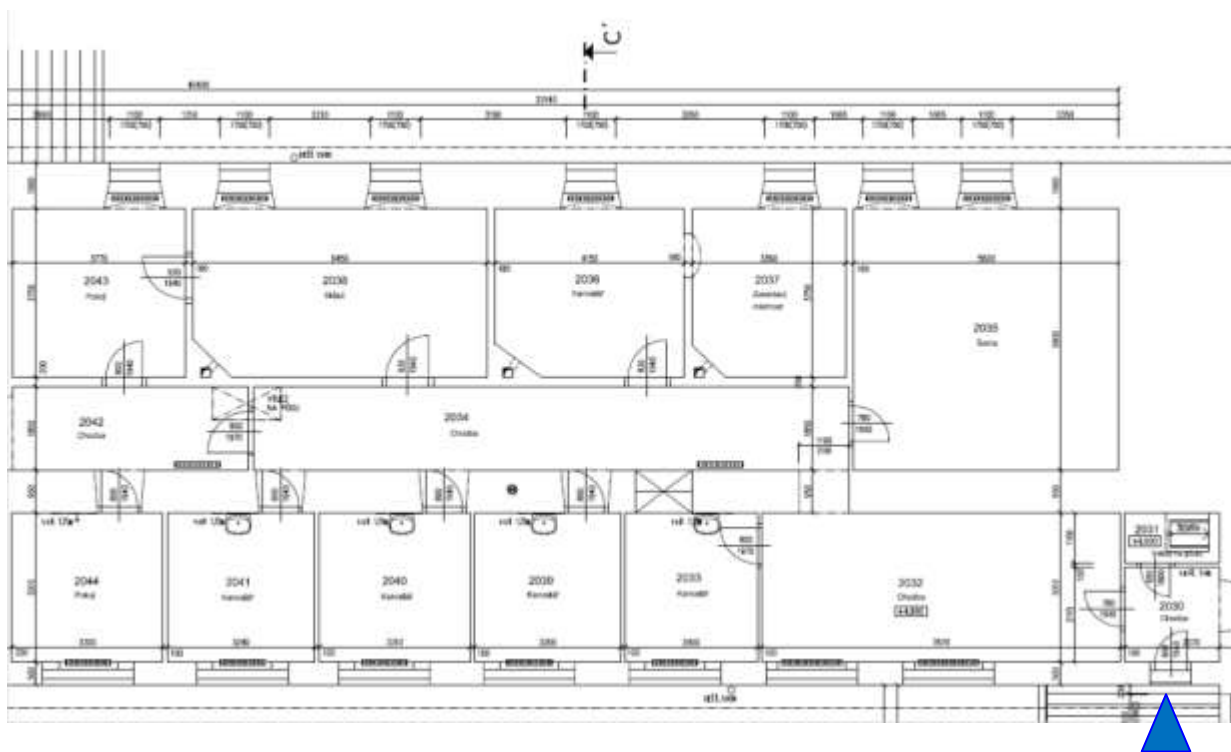
Je trendem, „módou“ a snad i podvědomou potřebou současné doby, že mnozí lidé (často velmi vytížení kvůli své profesi, podnikání, společenské angažovanosti...) tráví svou dovolenou rádi a dobrovolně v klášterní samotě, v jakémsi režimu podobném poustevnickému nebo řeholnímu způsobu života. Zašovský klášter sice už dávno není klášterem v pravém smyslu slova, ale přesto nám jde o zachování a alespoň v hrubých rysech i obnovení nejen typických prvků klášterní dispozice a architektury (rajský dvůr, křížové chodby, cely klauzury), ale chceme restaurovat i celkový dojem, atmosféru místa, ono pověstné „genius loci“.

Lokalizace

Posledním místem našeho kláštera, kde byl ještě před několika málo desítkami let malou komunitou sester de Notre Dame praktikován řeholní život, je patro východního křídla klášterní budovy (pokračování té části, která slouží jako fara). Bylo by „stylové“ a svým způsobem i výrazem jakési úcty a respektu k životům, práci a odkazu sester i řeholníků – trinitářů, kteří zde v době nedávné i dávné žili svůj zasvěcený život, vrátit místnostem, které se zde dosud nacházejí, styl a dojem klášterní cely. Ne snad jako muzejní expozici, ale jako formu turistického ubytování. Právě zde by se mohla nacházet ta část a forma ubytování, kde by byly max. dvoulůžkové pokoje a kde by na přítomné nejintenzivněji dýchla historie a výjimečnost místa – možnost ubytování v „letním klášteře“ trinitářů a v klauzуре sester „notrdamek“.

Lokalizace:

Jedná se o místnosti nad prostory, které naposled sloužily a dosud slouží jako prádelna (místnosti ve výkresech označené jako 2036, 2037, 2038 a 2043) podobně upravené a využité by mohly být i protilehlé místnosti: 2033, 2039, 2040, 2041 a 2044, které ale vznikly až později na místě původně otevřené lodžie s kamennými sloupy (odtud výraz „letní klášter“).

Souvislosti:

Větší místnost na konci chodby (2036) používaly sestry jako svou kapli. Do těchto míst se dalo vstoupit i vnějším schodištěm přes balkonové dveře, které zde i po zbourání balkonku ještě zůstaly (označeno šipkou). Schodiště by se mělo obnovit i z praktických a bezpečnostních důvodů. (Stejně tak a ze stejných důvodů by mělo vzniknout nové schodiště v prostoru rajského dvora, které by zajišťovalo únikovou cestu z obou pater západního křídla budovy.)

Prostory pro podnikání...

Idea:

Není primárním smyslem rekonstrukce objektu vytvořit prostory pro podnikání, nicméně nějaké možnosti zde jsou a další mohou vzniknout vývojem a změnou pohledu na využívání areálu. Může se to týkat např. pronájmu provozu "klášterní" kuchyně s jídelnou; jiné služby může zajišťovat přímo či nepřímo sám Klášter s.r.o

Sklepní prostory, kde se uvažovalo s nějakou expozicí nebo vinárnou, bych v souladu s duchem a strategií založení Kláštera s.r.o. věnoval spíše např. pěstování žampionů (v minulosti zde již takové pokusy úspěšně proběhly) nebo pokud sklepy splňují podmínky, mohly by zde být pronajímatelné boxy na skladování nyní velmi populárních, archivních vín. (Věc funguje tak že znalci vína, kteří chtějí takto investovat, si nakoupí lahve s kvalitním vínem dobrých ročníků a ve svém uzamykatelném boxu je nechají v ideálních sklepních podmínkách zestárnout, aby víno získalo na kvalitě a zvláště na ceně.) Rozlehlé půdní prostory by mohly sloužit k sušení bylin z vlastní produkce i z výkupu – jak se výhledově zamýšlí...

V přízemí východního křídla jsou historicky i stavebně cenné klenuté prostory, kde je ještě stále umístěna funkční prádelna. Až zařízení prádelny doslouží, bylo by vhodné přemístit prádelnu jinam a

tyto prostory stavebně očistit a nalézt pro ně vhodnější (a návštěvníkům přístupné) využití – třeba už zmíněné květinářství (?)

Prostory pro fungování Kláštera s.r.o.

V objektu kláštera jsou ještě další místnosti, které jsem „opomenul“ v návrhu lokalizace jednotlivých „funkcí a typů využití“. Jedná se především o tři místnosti ve třetím patře spojovacího traktu budovy. Tyto místnosti proti schodišti a WC mají dobrou strategickou polohu, ale okna směřují do dvora, proto by nebyly plnohodnotné jako pokoje pro ubytování, zato by mohly dobře sloužit jako kancelář a vůbec poskytovat zázemí pro fungování správy objektu.

Byt v přístavbě nad kotelnou by mohl sloužit jako služební byt správce nebo jiného zaměstnance. Z důvodu bezpečnosti, omezení projevů vandalství a vůbec dojmu zabydlenosti, by areálu prospělo, aby zde někdo trvale bydlel (když pomineme obyvatele KODUSu).

Výhodou celé této koncepce je, že jednotlivé oblasti využití jsou lokalizovány (doufám, že logicky) do různých pater nebo traktů budovy, že využití vychází v podstatě ze současné dispozice a velikosti místností a není podmíněno nějakými zásadními přestavbami. Největší stavební úpravy a dispoziční změny by proběhly v samostatně stojícím objektu ústavské školy, která nepodléhá žádným omezením daným památkovým úřadem..

V objektu samotného kláštera by stavební úpravy směřovaly především k tomu, aby se klášteru pokud možno vrátil jeho historický ráz v jeho celkovém dojmu i v detailech – až budou odstraněny různé nedávné přístavby vyvolané nedostatkem místa a charakterem využívání této stavby, až se např. obnoví kamenné ostění oken, vymění naprosto nevhodná a předimenzovaná trojdílná okna za přijatelnější typ a rozměr, až se chodby očistí od změti potrubí s rozvody topení, vody a plynu...

Podstatnou bude obnova vnitřního dvora a „reprezentačních“ prostor v přízemí hlavní budovy, První patro hlavního bloku s klubovny a učebny nevyžaduje nutně žádné zásadní dispoziční změny (a nejsou zde ani žádoucí). Zrovna tak druhé patro, pokud zde bude provozována ubytovna turistického typu se společnými sociálkami na chodbě. Pokud by se obec přesto v budoucnu rozhodla přebudovat ubytování tak, aby odpovídalo vyšší kategorii, neměl by to být zásadní problém, protože toto patro bylo přistavěno až v polovině minulého století a není proto nijak historicky cenné, krom toho je zde rezerva podkroví.

Podstatným a potřebným zásahem a investicí bude vybudování nového, účinného a úsporného způsobu vytápění. Ostatní stavební úpravy (a s tím související finanční náročnost) budou odvislé spíše od toho, jak moc „z gruntu“ obec tyto úpravy a opravy pojme. Jestli např. pro společná WC na chodbách zvolí pouze dílčí opravy, nebo je nechá totálně přestavět.

Předpokládané využití a činnosti v prvním a druhém patře hlavního bloku totiž mohou stejně dobře probíhat v podstatě už za současného stavu, jako až po nákladné výměně všech instalací, dveří, podlah, obkladů...

Potřebné bude také vybudování dalšího schodiště, kvůli bezpečnosti ubytovaných (evakuace) a kvůli případnému oddělení – zajištění samostatných vstupů do jednotlivých pater podle způsobu jejich využívání – vznikne-li taková potřeba. Naopak, pokud by byty seniorů vznikly přestavbou budovy

školy, bude možno **odstranit výtah** v budově kláštera, protože při počtu pater a způsobu využití zde není nutný. Tento zásah by zlepšil i vzhled budovy, stejně jako třeba výměna plechové krytiny střechy za pálenou tašku.

Bylo by vhodné při obnově vnějšího schodiště na zadním dvoře i přijatelným způsobem zastřešit a případně zastřešením propojit vchody do budov z této strany.

V areálu bude také nezbytné vybudovat **parkoviště**, patrně se bude muset „obětovat“ současný zelený pás s tujemi a jinými keři vlevo při vjezdu do areálu.

Při **využití zahrady** by se mělo myslet i na nájemníky z KODUSu – měli by zde mít miniaturní „zahrádkářskou kolonii“ – kde by se podle svých sil, zájmu a schopností mohli věnovat zahradničení. V zahradě je stoletý dřevěný **altán**, který dnes slouží jako letní stáj pro ovce. I takovéto drobné stavby si však zasluhují ochrany.

Obrazová příloha

hlavní klášterní budova v době, kdy ještě byla o patro nižší, než je dnes.

Socha patrona ústavu - sv. Josefa ve výklenku nad vstupem.

Jiná historická fotografie – sedm oken zprava v patře – klauzura řádových sester

Vstup hlavním vchodem do klášterní chodby (za příčkami jsou vidět stropní klenby). Na obr. vpravo tentýž vstup průhledem z „Klášterní kavárny“ (v minulosti „přípravna masa“)

Pohled do budoucí kavárny (?) - za dveřmi dvojice chlad. boxů – po adaptaci zázemí kavárny, případně WC pro hosty přístupné z klášterního dvora...

Klášterní chodba dnes...

- a tak nějak by mohla vypadat po obnovení oken do rajského dvora a s řadou kavářenských stolků...

Stará kuchyň v přízemí – ideální místo pro přebudování víceúčelový sál.

Na dolním snímku: Vyústění „vzduchotechniky“ jedním z oken historické stavby...

Dva pohledy do rajskeho dvora kláštera.

Vlevo část, která nyní slouží jako farní budova (otevřené dveře do farské chodby)

Na zemi pod lešením agregát z chladících boxů za ním (po revitalizaci by se v těch místech mohlo nacházet zázemí pro přilehlou kavárnu, nebo by zde mohlo vzniknout nové schodiště pro zpřístupnění patra západního křídla budovy).

Obr. vpravo:

Studna s pumpou se dříve nacházela uprostřed dvora, terasa a místností pod ní by se měly vybourat.

Přístavek (s rohovým komínem) je původní. Stavbička nejasného účelu, přiléhající ke kostelu v sobě skrývá dvě zaklenuté místnosti. V přízemí navrhuji zřídit kavárničku se stolováním na klášterní chodbě nebo na dvoře, v patře expozici. Jedno okno z této místnosti vede do dvora, druhé na opačnou stranu – k průčelí kostela. Z tohoto přístavku by bylo teoreticky možné zřídit vstup na schodiště do věží kostela.

Na horním snímku „terasa“ – nevhodná zástavba historického rajského dvora. Na menším snímku pohled na klenuté stropy horní místnosti „přístavku“ (viz předešlá strana). Ve výklenku za skříní se nacházejí dveře do velké rohové místnosti, kde by mohlo najít své místo zamýšlené obecní muzeum. Expozice věnována trinitářům, by mohla být přímo zde. Dveře vpravo vedou do čela hlavní chodby, okno vlevo směřuje ke kostelu.

Ve zdi vlevo by se dal prorazit nový dveřní otvor (možná by se ukázalo, že zde v minulosti již byl) na točité schodiště na půdu a do věží kostela...

„Jídelna“ by po adaptaci dál sloužila svému účelu. Druhý, rozměrově podobný prostor za ní by se přeměnil na novou kuchyň.

Na dolním snímku jeden z velkých pokojů v patře: budoucí třída hudební nebo jiné umělecké školy?

Zadní dvůr dnes svou atmosférou připomíná spíše prostředí nějakých starých kasáren (a to ještě v lepším případě). Strojovna výtahu ční nad hřebeny střech...V místě řady trojdílných oken v levém traktu byla dříve otevřená lodžie - viz historický snímek, od balkonových dveří (nad přístřeškem v levém rohu dvora) ústilo venkovní schodiště...

Starý snímek je z r. 1957 ze svěcení nových zvonů dokumentuje podobu lodžie „letního kláštera“. Malý snímek ukazuje, že dveře na schodiště ještě existují, schodiště už nikoliv...

Strojovna výtahu dominuje klášteru i z tohoto pohledu od ústavské školy.

Na této historické pohlednici z roku 1915 je pohled opačným směrem, na tehdy novou budovu školy Ústavu sv. Josefa..

SIROTČINEC:
 ÚSTAV SV. JOSEFA
 V ZAŠOVÉ U VAL.
 MEZIRÍČÍ. 7/9. 1918.
 +!
 Dovoluje si poslati
 uchováno z nov...

DOPISNICE.

Další dva snímky pořízené s odstupem sta let a z protilehlých pohledů:

Klášterní budova je ještě o patro nižší a její zeď obrůstá vinná réva.

Místo zelené džungle jsou kolem cesty záhony zeleniny nebo květin.

Pro současné potřeby zde patrně vznikne parkoviště...

